

Hvis man vil forstå, hvor vigtig kreativitet er, er det tydeligt, at det kræver mere forskning, hvor økonomisk historie i relation til kunst kan være med til at kaste lys over emnet.

Kronik.

Hvilken indflydelse har rollemodeller i de kreative sektorer?

Karol Jan Borowiecki, professor ved Institut for Virksomhedsledelse og Økonomi, Syddansk Universitet

Ideer er grundlæggende for udviklingen af ethvert kreativt produkt, hvad enten det er inden for kunst, videnskab eller i erhvervslivet. Men fordi ideer er flygtige, er der kun begrænset viden om, hvordan de overføres fra person til person.

Min forskning bidrager med en ny tilgang og unik indsigt i, hvilken indflydelse undervisere har på deres elevers kreative arbejde, hvor længe indflydelsen varer ved, og hvad den i sidste ende betyder for elevernes kreative produktion.

Undervisere, mentorer og rollemodellers indflydelse er mange ting. I de kreative professioner er det dog nok den kreative eller intellektuelle påvirkning, som har størst betydning: Måden hvorpå undervisere former deres elevers (eller yngre kollegers) færdigheder og holdninger til faget – og dermed de værker, som de senere frembringer.

Undervisere eller ledere med stor indflydelse kan potentielt også påvirke, hvilken retning hele fagområdet bevæger sig i.

IVÆRKSÆTTERE OG LEDERE i de kreative sektorer kan muligvis genkende fra sig selv, hvad denne indflydelse kan betyde, når de tænker på, hvordan de selv er blevet formet. Det være sig af det sted, hvor de studerede, af de mentorer, der vejledte dem i deres første projekter, eller af råd de har fået fra mere erfarne kolleger.

På den ene side er det nødvendigt, at elever bliver undervist af faglige eksperter, så de kan lære de grundlæggende principper og færdigheder og udvikle deres evne til at skelne mellem gode og mindre gode værker. Men elever kan blive farvet af synspunkter og metoder, som de er blevet præsenteret for af en lærer, der ikke følger med tiden eller har ukonventionelle interesser.

I værste fald kan denne indflydelse betyde, at dårlige ideer flourer vidt og bredt. Hvorvidt lærere og rollemodeller i de kreative fag efterlader et aftryk på deres elever, som former deres fremtidige arbejde, er spørgsmålet.

Tager man et tilbageblik på klassisk musik, der er blevet komponeret gennem fire århundreder, er samarbejdet mellem lærere og komponister veldokumenteret igennem flere generationer. Og derfor kan indholdet af deres musikalske værker sammenlignes direkte.

DER FINDES EN unik database over nøgleegenskaberne for cirka 15.000 musikalske kompositioner, som hundredvis af komponister har skrevet over de seneste århundreder. For eksempel kan deres brug af sekvenser af noder, rytme eller stemning i musikken anvendes til at beregne lighederne mellem to komponister eller mellem flere kompositioner.

Det viser sig, at eleverne har flere ligheder med deres lærere, end med komponister, som de ikke har nogen forbindelser til.

Denne indflydelse viser sig at fortsætte over to-tre generationer, eftersom mange elever selv blev lærere,

men derefter begynder effekten at aftage. Det gælder også, når man sammenligner komponister uden direkte relation til hinanden, men med samme lærer – disse elever har større ligheder med hinanden end med andre komponister i den samme periode.

DERFOR ER SPØRGSMALET, om indflydelse er noget positivt? Får indflydelse kun gode ideer til at leve videre, eller også dårlige?

Resultaterne tyder på, at det er mest sandsynligt, at elever, som hovedsageligt er inspireret af en kompetent lærer, selv bliver dygtige komponister. På den anden side har en elev, der efterligner en knap så kvalificeret lærer, mindre chance for at opnå succes.

Det understreger, hvor vigtigt det er at vælge den rette rollemodel.

Det viser sig, at de ideer og den læring, som bliver videregivet, ikke altid er gavnlige, men også kan være en

hæmsko for et ungt individ i vedkommendes stræben efter succes. Dette udgør en ekstra udfordring for en elev (eller medarbejder i starten af sin karriere), som nøje må overveje og udvælge de bedste af rådene for at finde ud af, hvad der er bedst at gøre.

Denne iagttagelse er særligt betydningsfuld set i lyset af den potentielt langvarige indflydelse, som påvirkninger tidligt i arbejdslivet kan have.

KREATIVITET ER I centrum i det 21. århundrede, og alle efterspørger og har behov for den. Virksomheder vil have kreative medarbejdere, beslutningstagere vil have kreative samfund, og borgere vil have kreative byer.

Hvis man vil forstå, hvor vigtig kreativitet er, er det tydeligt, at det kræver mere forskning, hvor økonomisk historie i relation til kunst kan være med til at kaste lys over emnet.